

MAREK MADEJ

Doradca ZG ZZPR ds. BHP i PPOŻ.

Warszawa, dnia 2 stycznia 2023 roku

PISMO PROFILAKTYCZNE

Dotyczy: informacji o wypadku przy pracy rolniczej ze skutkiem śmiertelnym.

Przesyłam do wiadomości i wykorzystania w działalności prewencyjnej, informację o okolicznościach i przyczynach wypadku, który wydarzył się w dniu 12 października 2022 roku na terenie województwa lubelskiego. W wyniku tego zdarzenia 48 - letnia obywatelka Ukrainy, świadcząca pracę na polu w gospodarstwie szkółkarskim poniosła śmierć.

Okoliczności wypadku.

Do wypadku doszło na polu plantacji drzewek owocowych należącym do rolnika indywidualnego. Podczas wyorywania drzewek przy użyciu ciągnika rolniczego i maszyny sadowniczej - wyorywacza drzewek z otrząsaczem, uszkodzona została pochwycona przez jeden z wałków przekazu mocy zamontowanych na wyorywaczu. Wałek nawinął na siebie jej ubranie łącznie z jej ciałem. Poszkodowana poniosła śmierć na miejscu.

Przyczyny wypadku.

Inspektor Pracy z Okręgowego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy w Lublinie ustalił następującą przyczynę jego zaistnienia:

- brak osłon wałków przekazu mocy zamontowanych na wyorywaczu.

Pozostałe ustalenia.

Podczas prowadzenia czynności rozpoznawczych przez Inspektora Pracy z Okręgowego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy w Lublinie (notatka służbowa nr. rej. 080062-53-K044-Nt/22 z dnia 20.10.2022 r.) właściciel Gospodarstwa oświadczył na piśmie, że nie zatrudnia obecnie i nigdy nie zatrudniał wcześniej żadnych osób na podstawie umów o pracę. Gospodarstwo nie widnieje w ewidencji ZUS jak i w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Z tych informacji wynika, że Gospodarstwo oraz sam właściciel tego podmiotu nie

posiadają statusu pracodawcy i/lub przedsiębiorcy. W związku z powyższym podmiot ten i ta osoba nie podlegają kontroli organów Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. W związku z tym, Inspektor Pracy udzielił właścicielowi Gospodarstwa porady odnośnie wycofania wyorywacza z użytkowania do czasu wyposażenia go w osłony miejsc niebezpiecznych (wyżej wymienionych wałków przekazu mocy).

Do fotografii udostępnionych przez Państwową Inspekcję Pracy dołączono dwie fotografie ilustracyjne nr. 6 i 7 z wyorywaczem szkółkarskim z otrząsaczem, którego budowa jest podobna do tej maszyny z wypadku. Otrząsacz posiada również elementy będące w ruchu co zgodnie z postanowieniem § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 12 stycznia 1998 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze ciągników, maszyn, narzędzi i urządzeń technicznych stosowanych w rolnictwie (Dz.U.1998.12.51), sprzęt rolniczy powinien być wyposażony w osłony zespołów i części ruchomych mogących stwarzać zagrożenie dla osób obsługujących ten sprzęt. Wyorywacze stosowane w szkółkach są w większości nabyte przed 1 stycznia 2003 r. i powinny być doprowadzone do zgodności z technicznymi wymaganiami bhp wg. rozdz. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 30.10.2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących BHP w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz.U. Nr 191 poz. 1596) do końca grudnia 2006 r. Przykładowa ocena oraz plan doprowadzenia do zgodności na naszej stronie internetowej: <https://bhperolnik.pl/biblioteka/7.4..pdf> lub szczegółowo <https://www.pip.gov.pl/pl/f/v/19403/07011008.pdf>

Dla pokazania najwyższego poziomu ryzyka podczas pracy wyorywaczem bez osłon zamieszczono również fot. nr 8, który to wypadek zdarzył się kilka lat wcześniej i również zakończył się śmiercią w wyniku zagrożenia pochwytniem pracownika przez element będący w ruchu maszyny.

Fot. numer 1. Zestaw i wyorywacz drzewek, przy pomocy którego były wyorywane drzewka owocowe w dniu 12.10.2022 r. (foto KP Policji w Puławach)

Fot. numer 2. Zestaw ciągnik i wyorywacz widziany z "przodu"
(foto OSP Końskowola)

Fot. numer 3. Reduktor wyorywacza drzewek z wałkiem przekazu mocy, który pochwycił
poszkodowaną.

Fot. numer 4. Ciąg przekazu mocy wyorywacza drzewek (ze zmontowanymi prowizorycznie wałkami przekazu mocy zdemontowanymi po wypadku).

Fot. numer 5. Przegub Cardana jednego z wałków przekazu mocy ze śrubą, która prawdopodobnie pochwytiła odzież uszkodzonej.

Fot. numer 6 - ilustracyjna: wyorywacz szkółkarski z otrząsaczem o identycznych zasadach działania i podobnej budowie jak ten, uczestniczący w wypadku w dniu 12.10.2022 r. Zaznaczono wszystkie zespoły i części ruchome, które stwarzają zagrożenie dla osób obsługujących tą maszynę. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że elementy 3 i 4 będące w ruchu, podobnie jak 1 i 2, nie posiadały również osłon w wyorywaczu użytkowanym w dniu wypadku.

Fot. numer 7. Budowa otrząsacza: 1. Mechanizm korbowy zespołu napędowego 2. łącznik przegubowy - "targaniec" (przegubowe wykonanie łącznika pozwala na opuszczanie i podnoszenie rusztu otrząsacza zapewniając w ten sposób funkcję otrząsającą z nadmiaru ziemi system korzeniowy wyorywanych drzewek) 3. Lemiesz podorujący i wyorujący 4. Przegub kulowy 5. Ruszt otrząsacza 6. Uchwyt otrząsacza z kulą (Fotografia ilustracyjna)

Fot. numer 8. Wyorywacz szkółkarski, również bez osłon elementów będących w ruchu. Brak tych osłon był główną przyczyną wypadku przy pracy ze skutkiem śmiertelnym.

el. eladej.